

ILLÉS SZABOLCS

A régizenei repertoár jelentősége a budapesti Zeneakadémia oktatásában az intézmény első évtizedeiben

Tanulmányomban igyekszem felvázolni a romantika előtti zeneszerzők műveinek helyét és funkcióját a budapesti Zeneakadémia oktatásában az intézmény megalakulásától 1900-ig terjedő időszakot vizsgálva.¹ A játszott repertoárra vonatkozó észrevételeim értelmezési tartományának pontosabb meghatározása érdekében azonban úgy gondolom kiindulópontként érdemes egy pillantást vetni a növendékek létszámára és hangszerek szerinti megoszlására ezekben az években. (Lásd 1. táblázat.)

A Zeneakadémia létrehozása és kezdeti működése sem volt intrikáktól és problémáktól mentes, így anyagi okokból az oktatás csak zongora és zeneszerzés szakon indulhatott meg.² 1875-ben, az első tanítási évben 18 zongorista hallgató jelentkezett a képzésre, számuk azonban 1878 és 1788 között már 30 és 60 fő között mozgott, s az 1882-ben bevezetett énekoktatásban is évente 30-50 hallgató vett részt. Az 1890-es évektől a zongora szakos hallgatók létszáma rohamosan megnőtt (1894-ben a 193-at is elérte), így az ének, és az időközben elindított, Hubay Jenő által vezetett hegedű tanszak növendékeinek ugyancsak gyorsan gyarapodó számát a zongoristáké ettől kezdve minden évben legalább kétszeresen meghaladta.³

¹ Kutatásom során a következő forrásokra támaszkodtam: A Nemzeti Zenede és a Zeneakadémia évkönyvei, a Budai Zeneakadémia éves tudósítványai, a Liszt Ferenc Kutatókönyvtár és a Zeneakadémia műsorlapjai, valamint a tárgyalt intézmények a későbbiek során említett jubileumi kiadványai.

² Bővebben ld: *Az Országos Magyar Királyi Zeneművészeti Főiskola Jubileumi Emlékkönyve (1875–1925)*. (Budapest: Az Országos Magyar Királyi Zeneművészeti Főiskola kiadása, 1925), 24–32.

³ A zongora tanszak különleges népszerűsége minden bizonnyal nem kis részben Liszt Ferenc személyének, és a Zeneakadémia létrejöttét elősegítő meghatározó szerepének is köszönhető. A környező országok közül Prágában és Bécsben ekkor már több, mint egy fél évszázada működő, s főként a karénekesek, és zenekari hangszerjátékosok képzésére koncentráló konzervatóriumok tantervében lényegesen kisebb súllyal van jelen a zongoraoktatás. Hasonló okokból azonban ezekben az intézményekben az oratóriumelőadások kapcsán a régizene-játszás tradíciója gyakorlatilag töretlen. Ld.: pl.: Branberger, J, *Das Konservatorium in Prag* (Prag: Verlag des

A tanszak munkáját az első időkben két kiemelkedő művész-tanár egyéniség határozta meg: Liszt a zongoristák legfelső, művészeti osztályát vezette, a négy évfolyamos alapképzés pedig Erkel Ferenc kezében összpontosult. Az itt használt tananyagról a Hal-téren tartott vizsgakoncertek műsorából kaphatunk képet, melyekben a romantika előtti zeneszerzők közül kizárólag Bach, Mozart, Domenico Scarlatti és néhányszor Händel neve szerepel.⁴

A régebbi repertoárt illetően ők az 1882-től rendelkezésünkre álló zongora tantervek legfőbb szereplői is: Haydn és Mozart könnyebb szonátái az első osztály állandó tananyagát képezik, Bach művei pedig, mintegy etűd-kiegészítőkként, nehézségi sorrendbe állítva a teljes négyéves tanfolyamot végigkísérik. Utóbbiak főként technikai funkciójára az Erkel tantervében található „Bach-gyakorlatok” kifejezésből és ezek tanrendi elhelyezéséből is következtethetünk, mivel Bach művei a felsorolásban mindig az előadási darabok előtt, a gyakorlatok, etűdök között szerepelnek. Rajtuk kívül Scarlatti, Händel és érdekes módon Rameau kisebb művei találhatóak még a második osztály számára ajánlott repertoárban. Scarlatti szonátái a vizsga- és hangversenyprogramokban is elég gyakran szerepelnek, Rameau, Händel és Haydn darabokkal azonban ezekben csak elvétve, vagy egyáltalán nem találkozhatunk.

A tantervek tanulmányozása alapján a 1882-ben induló orgona és ének szakon is csak kevéssel változatosabb a régizenei paletta. A Pauli Richárd és Passy-Cornet Adél vezette énekes osztályok első évfolyamnak szánt tananyagában 1888-ig ugyan Mozart mellett találunk néhány Gluck, Haydn, Händel, Pergolesi sőt Stradella művei közül is, 1889-től azonban a második osztály számára javasolt Mozart-stúdiumokon kívül, a végzős évfolyamon zeneszerzők említése nélkül, általános kategóriaként csak dalok, opera- és oratóriumáriák szerepelnek. Bár az írott tanterv valójában csak javasolt tananyagként értelmezendő, a korabeli hangversenyműsorok alapján a romantika előtti repertoár a nyilvános előadásokon sem lépett e kereteken túl.

A Koessler János⁵ által összeállított orgona-tanmenetben természetesen és érthetően szintén Bach kapja a főszerepet. Mellette az első években ugyan szerepel még Händel és Buxtehude neve is a listán, a fellépések programfüzetében azonban műveiket már hiába keressük. Ennek ellenére, bár az orgona tanszak, évenként tíz fő

Vereines zur Beförderung der Tonkunst in Böhmen, 1911) és Perger, R. von, *Geschichte der K. K. Gesellschaft der Musikfreunde in Wien* (Wien: Direktion der K. K. Ges. der Musikfreunde, 1912). Magyarországon ezt a hagyományt ebben az időben az 1867-től megalakult két „műkedvelő” egyesület, a Budai Zeneakadémia és a Budapesti Zenekedvelők Egylete igyekezett megújítani és képviselni.

⁴ A Liszt Ferenc Kutatókönyvtárban található műsorlapok tanúsága szerint az 1882 előtti vizsgákon és nyilvános fellépéseken 30 Bach, 3 Händel, 6 Scarlatti, 9 Mozart és egyetlen Haydn darab, tehát összesen 49 romantika előtti zenemű hangzott el.

⁵ Koessler Jánost (1853–1926) 1882-ben egyidejűleg nevezik ki a karének és az orgona szak tanárává.

alatti növendéklétszámával a néhány éven belül egymás után induló hangszeres stúdiók közül a csellóhoz és nagybőgőhöz hasonlóan a kisebb tanszakok közé tartozott, Bach orgonaműveinek gyakori nyilvános előadásával fontos szerepet töltött be a barokk hangszeres zene megismertetésében és népszerűsítésében.

A barokk és klasszikus művek előfordulása szempontjából a Hubay Jenő és Popper Dávid vezetésével 1886-tól induló hegedű- és csellósztály tananyaga sem igazán változatos, s nem különbözik ettől a hat évvel később bevezetett nagybőgő szak tanterve sem. A haladóbb évfolyamok számára előírt Bach-tanulmányokon kívül (ami a hegedűsök és csellisták számára a hangszerükre írt 6 szólóművet, nagybőgősök részére pedig az utóbbiak átiratait jelentette), a romantika előtti tananyagot a végzős csellisták tanmenetében csak az op. 101-es jegyzékszámú Haydn D-dúr csellóverseny, a hegedűs osztályokéban pedig az első évfolyamon választható Händel szonáták mellett kizárólag Tartini művei képviselik.

Mai szemmel nézve különösen elgondolkodtató, s leginkább a hangszertechnikai virtuozitás kialakítását célzó elemnek tűnik Hubay tantervében Tartini műveinek folyamatos jelenléte. A Léonard kiadásában megjelent hat hegedűszonáta az említett Händel művek mellett az elsősök számára volt ajánlott, az „Ördögtrilla” néven elhíresült g-moll szonáta pedig a virtuózabb felsőbb évfolyamosok pályájának lett egyetlen, s állandó barokk korból vett kísérője. E választás mögött valószínűleg Hubay korábbi tanulmányai alapján kialakult ízlése, repertoárja állhatott, hiszen Tartini ikonikus szonátája az egyetlen igazán virtuóz barokk darab, mely a Joachim-féle, később 1905-ben megjelentetett Hegedűiskola harmadik kötetében is helyet kapott.⁶ A századforduló ízlése pedig egyértelműen a csillogást és a virtuozitást részesítette előnyben a korábbi korokból származó művek esetében is; nem meglepő tehát, hogy évtizedekig az „Ördög Trillája” lett a legtöbbet játszott barokk mű a hegedűsök körében.⁷

A Zeneakadémia 1885-ös évből származó könyvtári jegyzékét áttekintve az is könnyen bizonyítható, hogy a tantervek összeállításában a romantikus művek túlsúlyát nem a barokk és klasszikus művek nyomtatott kottakiadásainak hiánya, sokkal inkább az oktatók saját koncertélményein, s így átvitt értelemben a közönség kívánalmain és a korszak ízlésén alapuló tapasztalatai eredményezték. Hubay korai repertoárral kapcsolatos döntése ebben a tekintetben tekintetben különösen egyoldalúnak tűnik, hiszen az ekkorra már elég tekintélyesnek mondható könyvtári

⁶ Joachim, J. – Moser, A., *Violinschule in 3 Bänden* (Berlin: Schimrock, 1905). 3. kötet, 70.

⁷ A vizsgált időszakban összesen 19 romantika előtti hegedűdarab hangzott el ugyanennyi koncerten (Ld.: 2. táblázat). Ezek között 7 Bach, 2 Händel és egy Corelli mű mellett 9 Tartini szonáta szerepelt.

állományban több legendás virtuóz hegedűtanár által összeállított átfogó, gyűjteményes kötetet találunk, melyekben Tartini bravúrdarabjánál zenei szempontból lényegesen értékesebb és érdekesebb művek is fellelhetők.⁸

A kilencvenes évek második felére teljessé váló fúvós tanszak tanterveiben Händel szonátái és versenyművei, valamint Mozart kamaraművei dominálnak. Kivételt csak a fuvolisták első osztálya számára javasolt Bach és Haydn szonáták, illetve a végzős trombitások repertoárjában a fontosabb Bach művek zenekari állásai jelentenek.⁹ E listáról azonban a hangversenyek és vizsgák programjában csak elvétve találunk néhány darabot, s a romantika előtti szerzők közül az időközben elindult kamarazene-oktatás tantervében is kizárólag Mozart és Haydn műveivel találkozhatunk.

A kamaracsoportok és a hangversenyműsorok összeállításánál valószínűleg az oktatás keretein kívül nehezebben elsajátítható nagyobb együttesekben szerzett tapasztalatok átadása, s egyúttal a vonós hallgatók számára felbecsülhetetlen értékű vonósnégyes-irodalom megismertetése képezhetné a legfőbb szempontokat. Mindenesetre a romantika előtti szonáta-repertoárból sem vizsgákon, sem koncerteken nem találunk műveket és összességében a fellépéseken a klasszikus kamarazenei produkciók száma is elenyészően csekély.¹⁰

A javasolt tananyag és a megvalósult fellépések közötti eltérések okai közt természetesen a növendékek felkészültsége, érdeklődési köre épp úgy szerepet játszhatott, mint a kor legtöbbször még mindig evolúciós alapokon álló, s így inkább előre, mint visszafelé tekintő zenetörténeti gondolkodásmódja, ízlése is. Valójában

⁸ A Bach- és Mozart összkiadás kötetei mellett a jegyzékből mindenképpen említést érdemel J.-D. Alard, *Les Maîtres classiques du Violon (1863–1884)* című kötete, benne többek között Leclair, Stamitz, Gaviniés, Porpora, Nardini, Pugnani, Corelli, Locatelli, Barbella, Chatran, Manfredi, Francoeur, Guillemain, Lolli, St. Georges, Campagnoli, Mondonville, Boccherini, Senaillé szonátaival; egy 15 tételt tartalmazó, francia Corelli-válogatás *Morceau Célèbres pour piano et violon* címmel; és F. David, *Die hohe Schule des Violinspiels (1868)* elnevezésű gyűjteménye, benne Biber, Corelli, Porpora, Leclair, Nardini, Veracini, Vitali, Locatelli, Geminiani, Benda, Mestrino, Stamitz és Locatelli válogatott szonátainak zongorakíséretes kiadásával.

⁹ Az 1894-től indult szakok tantervében a fent említett fuvolaműveken kívül a romantika előtti repertoárból a következő javaslatokat találjuk: oboa 1. évf.: Händel szonáták, 2. évf.: Händel oboaverseny, 3. évf.: Mozart kamaraművek; kürt 1,2,3. évf.: Mozart kamaraművek; fuvola 3. évf.: Mozart versenyművek; fagott 1. évf.: Mozart versenymű és trió; hárfa 3. évf.: Mozart fuvola-hárfa verseny. 1895-től a trombita és harsona szakokon pedig a következő művek voltak választhatók: trombita 3. évf.: Händel: Sámson- Ária, Händel és Bach zenekari állások; harsona 3. évf.: Händel: Largo (átirat).

¹⁰ Az 1875 és 1900 közötti hangversenyeken összesen 13 (7 Mozart és 6 Haydn) kamaraművet találunk (Ld.: 2. táblázat), összehasonlításképpen ugyanebben a 25 évben a külön a szerzőnek szentelt emlékesteket nem is számolva, Beethoventól 21 kamaraprodukció szerepel a Zeneakadémia rendezvényein.

egy teljes körű hangszeres képzésnek máig is legfontosabb része a romantikus irodalom hosszabb, több gyakorlást és nagyobb állóképességet igénylő műveinek elsajátítása, melyekhez az oktatás véges keretein belül érthetően több időre volt szükség. Ez a repertoár a kor közönségéhez is közelebb állt, s így nagyobb sikert is garantált, a gyakorlásába fektetett energia tehát közvetlenül megtérült, miközben például a barokk kor fúvós szólóműveinek legnagyobb része ekkor még az előadók számára sem volt elérhető és ismert.

A növendéklétszámot és a tanterveket áttekintve gondolom nem túl meglepő, hogy a kezdeti évek leggyakrabban játszott műveit Bach kompozíciói közt találjuk. (Lásd a 2. táblázat.) Mozart Figarójának részletei, Scarlatti szonátái és néhány Haydn vonósnégyes-előadás társaságában a gyakrabban előforduló produkciók között azonban felfedezhetünk néhány reneszánsz kórusművet is. Ahogyan ez a következőkből kiderül, valójában számarányuk alapján ezek teszik ki a korszak régizenei repertoárjának legnagyobb részét a Zeneakadémián annak ellenére, hogy többségük a mellékelt táblázat utolsó három kategóriájában, az 1-3-szor előadott művek között szerepel (magában ez is azt bizonyítja, romantika előtti kompozíciók ritkán lettek slágerek akkoriban). A négyenél többször játszott, népszerűbb darabok viszont főként Bach és Mozart billentyűs művei.¹¹

A karénekoktatás terve voltaképpen már a Zeneakadémia alapításakor felmerült, s ekkor kizárólag anyagi okokból hiúsult meg. Liszt maga is nagyon fontosnak tartotta a kezdeményezést, tanszakvezetőnek Franz Xaver Wittet, a katolikus egyházi zenét régebbi korok, s különösen Palestrina stílusára építve megújítani kívánó regensburgi Cecília Egyesület vezéralakjának felkérését javasolta.¹² Witt romló egészségi állapota azonban nem tette lehetővé, hogy Budapestre költözzön, így a Zeneakadémia vezetősége végül Hans Koessler, a Németországban ekkor már nagy elismertségnek örvendő karnagyot kérte fel az 1882-ben induló karének, és egyidejűleg az orgona szak elindítására. Koessler müncheni tanára Franz Wüllner ajánlásával érkezett Magyarországra, aki saját, kórusképzésre kidolgozott tanterve alapján oktatott, melyet *Chorübungen der Münchener Musikschule* címmel 1876-ban három kötetben meg is jelentetett.¹³ Ez a nagy mértékben a reneszánsz és barokk vokálpolyfóniára

¹¹ A főváros második legfontosabb zeneoktatási intézménye, a Budai Zeneakadémia főként zongora, hegedű és karénekoktatásban jeleskedő Zeneiskolájának ezekből az évekből fennmaradt tudósítványaiiban bár még kisebb arányban, de hasonlóképpen leginkább Händel, Haydn és Mozart műveivel találkozunk egy lényegesen visszafogottabb, nagyrészt kisebb előadási darabokból álló, alapokra koncentráló tanterv keretein belül.

¹² Franz Xaver Witt (1834–1888) katolikus pap, zeneszerző, a Cecília-mozgalom vezéralakja.

¹³ Franz Wüllner (1832–1902), *Chorübungen der Münchener Musikschule* (München: Theodor Ackermann, 1876).

épülő metódus, harmadik kötetében található példatárával együtt Koessler zeneakadémiai oktatásának mindvégig meghatározó alapját képezte, használatát is volta-képpen ő vezette be és honosította meg Magyarországon.

A karének tanszakon folyó gondos képzés jeleként 1883-tól rendszeressé váltak a kórushangversenyek, melyekből minden évben legalább egy, de 1883-ban például vizsgákkal együtt négy is előfordult. Ezek műsorösszeállítása főként reneszánsz, s ezen belül is leginkább egyházi művekből állt. A Koessler által betanított régizenei művek száma az ebben az időszakban elhangzott romantika előtti művek több, mint egynegyedét (27%) teszi ki, melynek több, mint a fele (54%) reneszánsz és középkori énekes darabokból állt, s ez a repertoár a szerzők számát tekintve is jelentősnek mondható. (Lásd 4. és 5. táblázat.) 33 romantika előtti műveket is tartalmazó fellépésükből ugyan csak 19 volt „nyilvános” hangverseny, a növendékek és a Zeneakadémiára látogató hallgatóság számára azonban ezek voltak azok a kivételes alkalmak, mikor több reneszánsz és barokk művet is hallhattak az intézmény falai között.

A produkciók számát vizsgálva kitűnik, hogy a nyilvános koncerteken elhangzott romantika előtti művek több, mint a felét a kórus és a szintén Koessler által oktatott orgonisták adták elő, míg a zongoristák és az énekesek inkább vizsgák előtti házi hangversenyekre és vizsgákra választottak műveket ebből a repertoárból. (Lásd a 2. táblázat.) A zeneakadémiai zongoraoktatás a többi tanszakhoz képest hét évvel korábbi indulását és tantervében a „Bach-gyakorlatok” szerepét figyelembe véve a „régizenei” művek vizsgaprodukciók közötti viszonylagosan nagy száma is értelmet nyer. Mivel a hangszeres tanszakokon a romantika előtti repertoár akkoriban is a fejlődés első fázisában „könnyebb” tananyag, vagy hangszertechnikát fejlesztő „kötelező” etűdök formájában volt jelen, nem meglepő, hogy nyilvános fellépések műsorösszeállításakor egy, a tudása legjavát bemutatni szándékozó zongorista, hegedűs vagy csellista növendék (és tanára) csak ritkán, és csak a leghíresebb szerzők legismertebb műveinek kedvéért fordult a barokk és klasszikus művek felé. Az új és alapvetően is kislétszámú fúvós tanszakokon ellenben eleinte valószínűleg a növendékek felkészültségi szintje akadályozta a gyakori nyilvános fellépést. A vizsgált időszakban azonban a fúvós szakok hatéves működése során nyilvánosság elé vitt kislétszámú produkciók mindegyike egy-egy barokk és klasszikus versenymű bemutatása volt.

Míg tehát a legtöbb hangszeres növendék számára a romantika előtti repertoár a kor szemüvegén át vizsgálva úgy tűnik kevésbé csillogónak és nem túl kívánatosnak mutatta magát, 1887-re a kötelező tantárgyként induló kargyakorlatok átlagosan 80-90 tagú kórusából időközben a capella énekegyüttessé fejlődött zeneakadémiai

énekkar a reneszánsz kóruspolifónia és a barokk kantáták légkörében teljesedett ki igazán.

A Zeneakadémia alapításától 1900-ig eltelt 25 év során megrendezett Beethoven emlékesteken, és a Liszt-születésnapja alkalmából főként az ünnepelt műveiből összeállított rendszeres októberi hangversenyeken kívül, a kórusirodalom tágabb határaiból is adódóan kizárólag a Koessler vezette énekegyüttes vállalkozott tematikus estek összeállítására, melyeken a zenetörténet romantika előtti korszakainak hangszeres és énekes repertoárját a közelmúlt zenei termése elé illesztve kronologikusan, történeti összefüggéseiben is bemutathatták.

Hasonló „történeti hangversenyeket” ezt megelőzően csak Leopold Alexander Zellner bécsi harmóniumvirtuóz 1863-ban és 1864-ben Budapesten tartott fellépésin tapasztalhatott a főváros közönsége. A császárváros hírneves kritikusaként is ismert zeneszerző öt évszázadon is átívelő, színesen hangszerelt hangversenyprogramjával próbálta a zenetörténet korábbi korszakainak Nyugat-Európában ekkor már több évtizede virágzó kultuszát Magyarországon is feléleszteni. Sajnos, valódi érdeklődés hiányában, eredménytelenül.

A Zeneakadémia karének, orgona, és 1883 óta a zeneszerzés tanszakát is vezető Koessler maga is nyilvánvalóan tisztában volt az intézményen belül az általa létrehozott a capella együttes hangversenyeinek és azok régizenei repertoárjának különleges jelentőségével. A zenetörténeti múlt felfedezése és hangzó újjáélesztése miatt érzett jogos büszkeséget sugallja a csaknem kizárólag romantika előtti repertoárból gondosan összeállított, különleges minőségében első, 1894. március 7-én tartott hangverseny címválasztása is (lásd a túloldalon): „A Zene-Akadémia á capella karosztályának I. Történeti Karének-Estéje” valóban egy olyan kivételes esemény volt, mely a maga nemében példa nélküli maradt az Akadémia korai történetében.

308

ORSZÁGOS M. KIR. ZENE-AKADÉMIA.

1893/4.

MEGHIVÓ

AZ ORSZÁGOS M. KIR. ZENE-AKADÉMIA

Által

az 1894. évi márczius 7-én, szerdán, esti 1/28 órákor

AZ INTÉZET HANGVERSENYTERMÉBEN

(Budapest, Andrássy út, 67. szám)

RENDEZENDŐ

HARMADIK

NYILVÁNOS HANGVERSENYRE.

A zene-akadémia à capella karosztályának

I. TÖRTÉNETI KARÉNEK-ESTÉJE

KOESSLER JÁNOS tanár vezetése alatt.

E meghívó csak egy személyre érvényes.

1. táblázat
Növendékek száma tanszakok szerint

18-	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Zongora	18	27	24	30	41	46	41	53	54	43	35	35	34	58	87	92	143	143	157	193	182	171	138	124	124	134
Ének								24	31	37	37	38	46	36	46	36	40	44	65	72	61	54	63	63	70	58
Orgona								3	5	9	7	5	6	2	2	3	8	8	11	9	5	4	7	8	5	7
Hegedű										3	7	9	16	17	31	30	37	43	43	56	53	68	65	64	83	84
Gordonka												2	5	6	12	14	12	12	12	14	13	13	11	11	13	13
Gordon																3	2	4	6	5	7	3	4	3	5	6
Fűvósok																				5	11	17	34	28	19	26
Hárfa-cimb.																				2	5	4	10	12	13	10

2. táblázat
A romantika előtti művek száma az 1875 és 19000 közötti zeneakadémiai hangversenyeken

Hangversenyek	Összesen	=	Vizsga	+	Nyilvános	+	Házi
Hangversenyek száma	246	=	90	+	88	+	45
Ebből régizenes	145	=	59	+	49	+	37
Művek száma	340	=	129	+	124	+	82
Tanszakonként							
Karének	96	=	30	+	66	+	0
Orgona	34	=	16	+	18	+	0
Zongora	114	=	58	+	19	+	37
Ének	46	=	13	+	6	+	27
Kamarazene	13	=	2	+	7	+	4
Cselló	8	=	4	+	1	+	3
Zenekar	6	=	2	+	4	+	0
Hegedű	19	=	4	+	6	+	9
Fúvós	42	=	0	+	2	+	2

3. táblázat
Legnépszerűbb szerzők és művek 1875 és 1900 között

Összes előadás	Műkategória	Szerző
29	Prelúdium és fuga	Bach, J.S.
12	Zongoraverseny	Mozart, W.A.
10	Szonáta	Scarlatti, D.
10	Figaro – ária	Mozart, W.A.
8	Kórusmű	Palestrina, G.P.
8	Prelúdium	Bach, J.S.
8	Vonósnégyes	Haydn, J.
7	Kórusmű	Hassler, H.L.
7	Fantázia és fuga	Bach, J.S.
7	Kromatikus fantázia	Bach, J.S.
7	Chaconne (Raff)	Bach, J.S.
6	Motetta	Bach, J.S.
5	Air	Bach, J.S.
5	Kantáta	Bach, J.S.
5	Hangversenyária	Mozart, W.A.
5	Fantázia	Mozart, W.A.
5	Varázsfuvola-ária	Mozart, W.A.
5	Szonáta G-dúr	Tartini, G.
4	Kórusművek	Lassus O.
4	Zongoraverseny	Bach, J.S.
4	Crucifixus	Lotti, A.
4	Teremtés-ária	Haydn, J.
4	Vonósnégyes	Mozart, W.A.
3	18 mű = ca. 6,6%	Bach= 45,8 % Mozart = 24,4 %
2	28 mű = ca. 10%	
1	63 mű = ca. 23%	
1,2,3	Ca. 39,6%	

4. táblázat: Barokk előtti kórusművek

Szerző	Darab címe	Előadások
Anerio, Felice	Christus factus est	2
Arcadelt, J.	Ave Maria	1
Bennet, J.	Madrigál	2
Donati, B.	Villanella alla Napolitana	1
Dowland, J.	Madrigál	3
Eccard, J.	Hans und Grete	1
Gabrieli, G.	Agnus Dei	1
Hammerschmidt, A.	Motetta	1
Hassler, H. L.	Kar	7
Morley, T.	Táncdal	3
Lasso, O.	Ave Regina	1
Lasso, O.	Super flumina	2
Lasso, O.	Adoramus te	1
Lasso, O.	Ave Maria	1
Palestrina, G.P.	Christus factus est	1
Palestrina, G.P.	O vos omnes	1
Palestrina, G.P.	O Domine Jesu Christe	1
Palestrina, G.P.	Tenebrae factae sunt	2
Palestrina, G.P.	O bone Jesu	1
Palestrina, G.P.	Tu es Petrus	1
Palestrina, G.P.	Agnus Dei	1
Pindaros	Óda	1
Thibaut	A minap egy pásztorlányka	1
Victoria, T.L. De	Jesu, dulcis memoria	1
Wilbye, J.	Komm süsse Nacht	1
ismeretlen szerző	Régi francia tánc, világi ének	1
vallásos ének ad. Koessler	Kol nidré, régi héber ének	1
régi egyházi ének	Örülj dicsőséges szép szűz	1
régi magyar egyházi ének ad. Káldy	Magyar gályarabok éneke	1
régi német diákének	Gaudeamus igitur	1
Sulzer átdolgozás	Ó-héber dallam	1
régi egyházi ének	Szűz Mária kegyes anya	1
vallásos ének Zwonarz Leopold ad.	Táboriták harci éneke, dallam a XV.-ből	2
24	33	48

5. táblázat
Barokk és klasszikus kórusművek

Szerző	Darab címe	Előadások
Bach, J.S.	Korál	2
Bach, J.S.	Motetta	6
Bach, J.S.	Kantáta	5
Durante, F.	Misericordias	1
Lotti, A.	Crucifixus	4
Perti, G. A.	Adoramus te	2
Pitoni, G. O.	Christus factus est	1
Scarlatti, A.	Exultate Deo	2
Schütz, H.	Motetta	1
Stradella, A.	Sei miei sospiri	1
Bai, Tommaso	O bone Jesu	1
Vallotti, F. A.	O vos omnes	1
10		27

Bach, J.C.H.	Motetta	1
Haydn, J.	Vegyeskarok	3
Haydn, J.	Motetta	1
Haydn, M.	Tenebrae facta sunt	3
Mozart, W.A.	Vegyeskarok	1
40		9

ABSZTRAKT

ILLÉS SZABOLCS (HUN-REN BTK Zenetudományi Intézet)

A régizenei repertoár jelentősége a budapesti Zeneakadémia oktatásában az intézmény első évtizedeiben

Az 1875-ben Liszt Ferenc elnökletével és Erkel Ferenc igazgatásával megalakult Zeneakadémián elsőként a zongoraoktatás indult meg. A képzés fókuszában így elsősorban a nagy kihívást jelentő kortárs és romantikus művek, és az ezek előadásához szükséges hangszeres technika elsajátítása álltak. Az első évtizedben fokozatosan bővülő kurzuskínálat azonban egyre több művészi szinten zenét tanulni kívánó hallgatót vonzott. Az 1882-es évtől kezdve az intézményben már a magánének, orgona és karének oktatása is elkezdődhetett. Ezeken a szakokon, s legfőképpen a Koessler János által vezetett karének-képzés tantervében, érthető metodikai okokból, reneszánsz és barokk szerzők művei már lényegesen nagyobb arányban szerepeltek. A rendelkezésünkre álló éves beszámolók, jegyzőkönyvek és a Zeneakadémia könyvtárosa, dr. Peregriny János által 1885-ben készített állományjegyzék, valamint a korabeli koncertbeszámolók segítségével képet kaphatunk arról, hogy az intézmény nyilvános működése során mely tanszakokon került előtérbe a romantika előtti korszakok zenéje, és milyen súllyal volt jelen az oktatásban a régebbi korok mesterműveinek és zeneszerzőinek mai gondolkodásunk szerint fontosnak tartott kultúrsza.

Kulcsszavak: .

* * *

angol cím

angol abstract

ÉLETRAJZ

életrajz

* * *

english cv